

Organisatorisk plassering av Kunstfak 2017

Arbeidsgruppe nedsatt av Universitetsdirektøren
27.10.2017

Universitetsstyret har bedt om en utredning der den nærmere organisatoriske plasseringen av dagens Kunstfak vurderes med alternativene TMU og HSL-fakultetet. Universitetsdirektøren oppnevnte 13.09.2017 følgende arbeidsgruppe med mandat til å foreta utredningen:

Peter Butenschøn (leder)
Arkitekt MNAL, byplanrådgiver

Hilde Blix
Nestleder Forskerforbundet UiT

Kjell Magne Mælen
Dekan, Kunstfak.

Sonni Olsen
Dekan, HSL-fak.

Jens Rudi Solbakken
Studentrepresentant

Lena Aarekol
Direktør TMU

Svein Are Tjeldnes (sekretær)
Seniorrådgiver, Rektor og direktørens stab

Tromsø 27.10.2017

Innholdsfortegnelse

1	Sammendrag og konklusjon.....	2
2	Bakgrunn.....	2
2.1	Om mandatet	3
3	Om enhetene	3
3.1	Kunsthøgskolen – virksomheten i dag.....	3
3.1.1	Kjennetegn ved fakultetets utdanningstilbud og fagmiljø.....	4
3.2	TMU – virksomheten i dag.....	8
3.3	HSL – virksomheten i dag.....	9
4	Strategiske mål for kunsthøgskolen ved UiT	10
5	Muligheter ved plassering av Kunsthøgskolen hhv ved TMU eller HSL.....	11
6	Fordeler og ulemper ved alternativene	11
6.1	Utdanning	12
6.2	Forskning og faglig utviklingsarbeid.....	12
6.3	Kunstnerisk utviklingsarbeid.....	12
6.4	Formidling	13
6.5	Tverrfaglig samarbeid	13
6.6	Styringsevne, effektivitet og ressursutnyttelse	13
7	Vedlegg.....	16
7.1	Vedlegg 1 – Historisk utvikling av utøvende og skapende kunstutdanninger i Tromsø.....	16
7.2	Vedlegg 2 – Administrasjon ved Kunsthøgskolen	18

1 Sammendrag og konklusjon

Arbeidsgruppa ble bedt om å vurdere hvorledes en organisasjonsmessig omplassering av Kunstfak kan bidra til at UiT kan nå sine mål innenfor skapende og utøvende kunstfag. Mandatet var avgrenset til å vurdere samordning av Kunstfak med TMU eller HSL, og har ikke gitt rom for en vurdering av fordeler og ulemper ved å opprettholde Kunstfak som eget fakultet. Etter en gjennomgang mener gruppen at fordelene ved en samordning med TMU eller HSL vil være begrenset, med klare ulemper ved begge alternativer, og mener en faglig vurdering av en opprettholdelse av en selvstendig fakultetsposisjon ville vært ønskelig.

En organisatorisk plassering ved HSL vil kunne ha enkelte faglige fordeler gjennom berøringspunkter og samspill mellom fagområder, med Kunstfaks orientering mot utøvende kunstnerskap og profesjonsstudier og HSLs forskningsbaserte tilnærming til fagene. En sammenslåing med HSL har som risiko å gjøre Kunstfaks egenartede tilnærming til fagene mer usynlig. Det vil være viktig at Kunstfak kan opprettholde og videreutvikle sin styrke innenfor et større fakultet.

Arbeidsgruppa finner færre synergier ved en organisatorisk innplassering i TMU. Et museum har ikke egen studieadministrasjon eller fokus på undervisning, og har ikke eksamensrett. Et universitetsmuseum har nasjonale og regionale oppgaver både innenfor kulturhistoriske og naturvitenskapelige områder, og vil kunne få sin rolle utdeliggjort ved en sammenslåing med utdanningsbaserte fagmiljø. TMUs behov for formidlingskompetanse og prosjektmessig samarbeid med Kunstfak kan tilfredsstilles uavhengig av hvordan kunstfagene er organisert.

Det er arbeidsgruppas vurdering at en sammenslåing med HSL, i form av to institutter (ett med utgangspunkt i Kunstakademiet og ett med utgangspunkt i Musikkonservatoriet) gir færre ulemper enn en sammenslåing med TMU. Det bør vurderes mer detaljert hvorledes en slik organisatorisk sammenslåing best kan iverksettes.

2 Bakgrunn

Universitetsstyret har i flere møter behandlet saker om organiseringen av UiT, senest i møte 29.06.17 (sak S- 29/2017) hvor det enstemmig ble besluttet at UiT fra 01.01.18 skal være organisert i seks fakulteter. I innstillingen til vedtak var det opprinnelig foreslått at det Kunstfaglige fakultet (Kunstfak) skulle slås sammen med fakultet for Humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning (HSL). I møtet ble denne delen av vedtaket endret, og styret fattet følgende vedtak:

Det kunstfaglige fakultet skal fra 1.1.2018 ikke være en enhet på nivå 2. Den nærmere organisatoriske plasseringen av dagens Kunstfak avgjøres av styret høsten 2017 basert på en egen utredning der sammenslåing med TMU og HSL-fakultetet vurderes som alternativene.

På bakgrunn av styrets vedtak har Universitetsdirektøren nedsatt en arbeidsgruppe med mandat til å utrede organisatorisk plassering av Kunstfak. Arbeidsgruppa leverer med dette sin rapport til Universitetsdirektøren som skal forberede saken for behandling i Universitetsstyret 30. november.

2.1 Om mandatet

Mandatet inneholder fire punkter som skal besvares gjennom denne utredningen:

- Utredningen skal belyse hvordan UiT på best mulig måte kan nå sine strategiske mål innenfor de skapende og utøvende kunstfagene.
- Utredningen skal ta for seg hvilke muligheter en organisatorisk samorganisering av Kunstfak plassering ved henholdsvis TMU og HSL vil gi for kjernevirksomheten ved de sammenslåtte enhetene. Det har vært ønskelig å se på mulighetsrom som oppstår som følge av sammenslåing, som f.eks. mulighet for nye studier, ekspansjon/vekst, ph.d.-program og synlighet m.m.
- Grappa skal drøfte fordeler og ulemper de to alternativene vil gi for en rekke opplistede områder.
- Mandatet åpner for at også andre forhold som anses som relevant for faglig samarbeid og utvikling kan drøftes.

Det er i Universitetsstyrets vedtak om at Kunstfak ikke lenger skal være eget fakultet ikke gitt noen faglig begrunnelse for dette, med utgangspunkt i Kunstfaks mål og oppgaver ved UiT. Et ønske om en reduksjon av antall fakulteter ved universitetet gir ikke i seg selv tilstrekkelig trygghet for at en slik beslutning er faglig sett klok, verken for Kunstfak eller for UiT som helhet. En slik vurdering burde ligget i forkant av og understøttet en slik organisatorisk beslutning. Arbeidsgruppa har ikke hatt som mandat å vurdere fordeler og ulemper ved en opprettholdelse av Kunstfak som eget fakultet. Arbeidsgruppas rapport må følgelig leses innenfor rammen av et slikt avgrenset mandat.

3 Om enhetene

I mandatet fremgår det at utredningen skal belyse hvordan UiT på best mulig måte kan nå sine strategiske mål innenfor de skapende og utøvende kunstfagene. For å kunne belyse dette har arbeidsgruppa beskrevet virksomheten ved dagens Kunstfak, TMU og HSL, og hva som er virksomhetens strategiske mål for kunstfagene. Beskrivelsen er noe lengre for Kunstfak enn for de andre siden utredningen dreier seg om fremtiden for de utøvende og skapende kunstfagene.

3.1 Kunstfak – virksomheten i dag

I Europa har de utøvende og skapende kunstfagene generelt sett kort fartstid i tradisjonelle akademiske institusjoner. I vår regionale akademiske sammenheng må fagene fremdeles betraktes som *svært unge*. Det vanlige er at høyere utdanning og kunstnerisk utviklingsarbeid innenfor de utøvende og skapende kunstfagene finner sted på egne høyskoler og akademier. I Norge har vi en kombinasjon av rene musikk- og kunsthøgskoler (NMH, KHiO), egne fakulteter (UiB, UiS, UIA og UiT) og i ett tilfelle både som fakultet og institutt på samme universitet (NTNU).

Det kunstfaglige fakultet (Kunstfak) har sitt utspring i Musikkonservatoriet som ble opprettet i 1971. Musikkonservatoriet (MK) er i dag en av seks (6) høyere utøvende musikkutdanningsinstitusjoner i landet. Kunstakademiet (KA) ble opprettet i 2007 og er en av fire høyere utdanningsinstitusjoner i visuell kunst i landet. Begge enhetene tilhørte samme enhet ved Høgskolen i Tromsø (HiTø) - Avdeling for kunsthøgskolen som ved fusjonen mellom UiT og HiTø i 2009 ble videreført som et eget fakultet med to institutter – Musikkonservatoriet og Kunstakademiet. En framstilling av den historiske utvikling for kunstfagene i Tromsø er inntatt i vedlegg 1.

3.1.1 Kjennetegn ved fakultetets utdanningstilbud og fagmiljø

3.1.1.1 Utdanning

En oversikt over fakultetets portefølje av studieprogram (60 sp eller mer) inneværende studieår er lagt ved som vedlegg 2.

Generelt sett kan man si at de ved UiT finnes tre typer kunstfaglige fagdisipliner

- de kunstpedagogiske/-didaktiske
- de kunstvitenskapelige
- de utøvende og skapende

Til de kunstpedagogiske/-didaktiske fagdisipliner hører utdanningsprogram som faglærerutdanningen i musikk, masterprogrammet i hørelære og didaktikk, PPU i musikk (alle på Kunstfak), årsstudiet i drama og teater og drama- og musikkfagene i lærerutdanningene på Institutt for lærerutdanning og pedagogikk (HSL).

Årsstudiet i drama- og teater kan betraktes som å falle innenfor to kategorier – både som utøvende/skapende kunstfag og som didaktisk fag. Det vises i denne sammenheng til utredningen *Fagområdet Drama/Teater ved UiT* avgitt i april 2017. I utredningen viser de dramafaglig ansatte ved UiT til at drama/teaterfaget har tradisjon ved UiT tilbake til 60-tallet, både som læringsform og eget fag. De viser hvordan drama/teater kan videreutvikles og styrkes i lærerutdanningene og bidra som premissleverandør for estetiske og studentaktive læringsformer ved mange av UiTs studieprogrammer.

Til de kunstvitenskapelige fagdisipliner hører utdanningsprogram i kunsthistorie og litteratur – alle på HSL. Ved Kunstfak undervises det kun i musikkvitenskapelige og kunstvitenskapelige emner som støttefag i de utøvende og skapende studieprogrammene. Kunstfak utdanner ikke musikkvitere eller kunstvitere.

Til de utøvende og skapende kunstfagene regner vi følgende studieprogram ved Kunstfak:

Studieprogram	Studiepoeng
Fagstudium i musikkutøving – bachelor	240 sp
Forfatterstudium 1 og 2 - årsstudier	60 sp
Kirkemusikk – årsstudium	60 sp
Musikkutøving – master	120 sp
Samtidskunst - bachelor	180 sp
Samtidskunst - master	120 sp

Det nye felles masterprogrammet i landskapsarkitektur er også et studieprogram som faller innenfor to kategorier – utøvende/skapende kunstfag og science-basert design. Studiet har som mål å gjøre

undersøkelser i, og produsere ny kunnskap om hvordan vi kan beskytte, formgi og videreutvikle spesielt sårbare landskap innenfor samfunn i endring. Studiet er bygd opp omkring tre hovedstammer:

- Form: den kunstneriske dimensjonen i landskapsarkitekturen
- Systemer: både naturlige og menneskeskapte systemer
- Fellesrom: offentlige og allmenne rom

Nærmere om de utøvende og skapende kunstfagene:

Studentene ved de utøvende og skapende kunstfaglige studieprogrammene utdannes til et yrkesliv og arbeidsmarked som skiller seg mye fra det som øvrige studenter ved UiT forbereder seg til. Dette er grundig dokumentert i rapportene fra UiTs kandidatundersøkelser. I alle disse undersøkelsene skiller tidligere studenter ved Kunstfak seg fra de andre kandidatene, ved at en betydelig lavere andel er fast ansatt og en betydelig høyere andel er selvstendig næringsdrivende. Kunstfaks kandidater kombinerer flere stillinger og mange jobber freelance. En betydelig andel arbeider i ideelle organisasjoner/ interesseorganisasjoner og mange jobber i små virksomheter/enkeltpersonforetak. Kandidatundersøkelsene tyder på at fakultetets tidligere studenter er godt tilpasset arbeidsmarkedet.

Det å utdanne kandidater til et yrkesliv og arbeidsmarked med slike kjennetegn, påvirker hele kjeden fra opptak til avslutning av utdanningen. Gjennom hele utdanningen forberedes kandidatene til en karriere som utøvende eller skapende kunstnere gjennom å delta i utstillinger og konserter o.l., - eksterne aktiviteter som knyttes tett opp til utdanningen. På denne måten er studentene tidlig i studiet involvert i kunstnerisk utviklingsarbeid. Utdanningenes arbeidslivsrelevans blir på denne måten svært høy.

Studentenes læringsutbytte, personlige utvikling og gjennomføring av studiet krever at studentene må ta et stort ansvar for egen læring og utvikling av egen kunstnerisk virksomhet. Læringen og utviklingen av den kunstneriske virksomheten skjer innenfor rammen av utdanningene (studieplanene) og med veiledning fra fagpersonalet, ofte med individuell undervisning. Studieplanene er derfor viktige redskaper når det gjelder å legge rammene for undervisningen og læringsarbeidet, med tanke på personlig utvikling av studentens eget kunstneriske uttrykk og forberedelse til yrkesutøvelsen, f.eks. som freelance utøvende kunstner i kombinasjon med deltidsstilling i kulturskole.

Kvalitetsutvikling og styring av kvaliteten skjer dels gjennom formelle kvalitetssikringsmekanismer, men også gjennom den omtalte eksponering av studenter og fagmiljø i omverden rundt utdanningen. Siden mye av undervisningen skjer i små grupper eller individuelt gir dette en stor nærhet mellom student og den enkelte vitenskapelig ansatte, noe som fordrer andre mekanismer for å håndtere undervisnings-kvaliteten enn når mye av undervisningen skjer i store grupper. Samtidig er det i f.eks. musikkfaget et viktig poeng med samspill, band, orkester, som en del av utdanningen som forberedelse til yrkeslivet som musiker.

For utøvende og skapende kunstfag er det avgjørende med tilpassede lokaler, utstyr og hjelpemidler som sjelden er anvendbare innenfor andre utdanninger. Små og tette sosiale og faglige miljø preger utdanningene, og utgjør rammen for undervisningen, læringen, utviklingen av eget kunstnerisk ståsted og forberedelse til yrkesutøvelsen.

Allerede før studiene starter ser en at utdanningenes særpreg påvirker hvordan opptak av studenter skjer. Opptaksprøver som viser søkerens kunstneriske ferdigheter og potensiale er sentralt ved opptak

av studenter til kunstfaglige utdanninger. Dette er kunnskaper og ferdigheter som er opparbeidet allerede lenge før utdanningen på universitetsnivå starter, spiren til et yrkesliv som aktiv utøvende kunstner. Studieprogrammenes intensjon er å videreutvikle og foredle, bl.a. gjennom egne talentutviklingsprogram, de talenter som gjennom opptaksprøver vurderes å ha potensiale for å lykkes i et yrkes- og arbeidsliv som har de kjennetegn som ble nevnt innledningsvis.

3.1.1.2 Forskning og faglig utviklingsarbeid

Forskningen og det faglige utviklingsarbeidet ved Kunstfak kan deles i to typer - vitenskapelig forskning i forskjellige kunstvitenskaper og kunstpedagogikk og faglig pedagogisk og didaktisk utviklingsarbeid innenfor drama og musikkfagene. En del av de vitenskapelig ansatte ved Kunstfak bedriver vitenskapelig forskning i forskjellige kunstvitenskaper og kunstpedagogikk og faglig pedagogisk utviklingsarbeid innenfor drama og musikkfagene.

FoU-aktiviteten er viktig fordi fagområdene disse ansatte underviser i de fleste tilfeller er essensielle støttedisipliner til de utøvende og skapende kunstfagene. De bidrar således til at alle deler av undervisningen blir forskningsbasert samtidig som deres undervisning bidrar til at kunststudentene får solid grunnlag for refleksjon omkring egne og medstudenters kunstneriske virksomhet. Disse fagene vil potensielt kunne ha utbytte av faglige møtepunkter med humanistiske og samfunnsvitenskapelige miljøer ved HSL og TMU (kulturvitenskap).

3.1.1.3 Kunstnerisk utviklingsarbeid

UH-loven fastslår at kunstnerisk utviklingsarbeid (KU) er en av hovedoppgavene for kunstutdanning innen universitets- og høyskolesektoren, og at kunstnerisk utviklingsarbeid er en faglig forutsetning for kunstutdanning på høyere nivå, slik andre former for forskning er det for andre fagområder. Jørgensen-utvalget definerte i rapporten «Vekt på kunstnerisk utviklingsarbeid (KU)»¹ KU slik:

Kunstnerisk utviklingsarbeid dekker kunstneriske prosesser som fører fram til et offentlig tilgjengelig kunstnerisk produkt. I denne virksomheten kan det også inngå en eksplisitt refleksjon rundt utviklingen og presentasjonen av kunstproduktet.

For kunstutdanningene i UH-sektoren handler KU om å utforske samfunn/verden gjennom kunsten for å skape ny viten som utfordrer eksisterende virkelighetsforståelser. Gjennom kunsten og med kunsten som verktøy undersøker kunstnere verden for å gi ny innsikt eller utfordre eksisterende sannheter. KU har en viktig plass i akademien. Det er en forskningsaktivitet som verken er fundert på tradisjonell vitenskapelig metode eller har vitenskapelige resultater som mål og skiller seg således klart fra vitenskapene som et eget vitenområde. KU skiller også fra normal kunstnerisk virksomhet og fra det å skape enkeltstående kunstverk, det dreier seg om kunnskapsutvikling på kunstnerisk grunnlag, styrke fagmiljøenes innsikt, kunnskap og bevissthet om innhold, metoder og kontekst i kunstneriske prosesser, og artikulere dette internt og eksternt. Denne virksomheten er mangeartet både i omfang og tematikk. Resultater av KU kan eksempelvis være konserter, utstillinger, forestillinger, innspillinger, artikler, videoartikler, konsertforedrag og refleksjon over kunstneriske utforskningsprosesser.

Den store majoriteten av de vitenskapelig ansatte ved Kunstfak bedriver kunstnerisk utviklingsarbeid. Fakultetet har stor produksjon av KU-arbeider, og disse registreres i forskningsinformasjonssystemet

¹ (http://www.uhr.no/aktuelt_fra_uhr/vekt_pa_kunstnerisk_utviklingsarbeid)

CRISTin. I 2016 var det registrert 217 slike produksjoner. Universitetenes «tellekantsystemer» er imidlertid ikke tilpasset kunsthøgskolelig virksomhet, og de vitenskapelig ansattes FoU-arbeider er derfor lite synlige i form av publiseringspoeng og eksternt finansierte prosjekter. Dette gir andre suksesskriterier når man skal vurdere hvorvidt de strategiske målene nås.

I 2003 opprettet Kunnskapsdepartementet (KD) Program for kunstnerisk utviklingsarbeid (PKU) med Stipendiatprogrammet, og fra 2010 ble også Prosjektprogrammet (en kunstnerisk parallell til NFR) realisert innen samme organisasjon. KD har besluttet at det fra 01.01.2018 skal innføres en egen ph.d.-grad i KU. I tiden etter 2003 har PKU vært en spydspiss i oppbyggingen av KU og det kunsthøgskolelige miljøet i Tromsø har deltatt aktivt både med stipendiater, i styret og med veiledere i programmet fra starten av. Det norske arbeidet på dette området nyter stor respekt i Europa. PKU og dermed også Kunstfak har vært en pioner i å bygge dette akademiske feltet i Europa².

Fra 2013 har Kunstfak utviklet et meget solid fagmiljø for stipendiater i KU og fakultetet har nå syv (7) kunstneriske stipendiater. Det vil si at kun Kunsthøgskolen i Oslo (23), Norge Musikkhøgskole (11) og NTNU (10) har flere deltakere i Stipendiatprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid enn UiT. Helt nytt er det at gjennomført kunstnerisk doktorgrad fra 2018 gis formell kvalifikasjon som førsteamanuensis. Med dette har omsider kunstnerisk utviklingsarbeid fått samme akademiske anerkjennelse som de tradisjonelle vitenskapene.

3.1.1.4 Formidling

Ved Kunstfak beskrives det viktigste suksesskriterium som å gjøre seg gjeldende, bli lagt merke til og å være med på å sette dagsorden innenfor kunsthøgskole – lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Formidlingsarbeidet er derfor tett integrert i både utdanningene og FoU-virksomheten og formidling av de skapende arbeidene som produseres av studenter og lærere er også en svært viktig aktivitet/del av den kunsthøgskolelige virksomheten.

De aller fleste av Kunstfak sine studenter må framstille seg offentlig opptil flere ganger i semesteret. Det skjer gjennom forestillinger, ulike skjønnlitterære utgivelser og konserter. I mange av disse er også lærere/vitenskapelig ansatte medvirkende. I tillegg har de alle fleste av lærerne også offentlige opptredener. Det er bl.a. der deres kunstneriske utviklingsarbeid blir publisert. Formidlingsarbeidet er således en integrert del av studenters og læreres daglige virke.

For de fleste av Kunstfak sine faglige ansatte vil det å publisere være å gi ut innspillinger og litterære arbeider, stille ut kunstverk, delta i sceniske produksjoner, spille konserter og lignende. Når sagt alle kunstneriske publikasjoner som kommer fra det kunsthøgskolelige fagmiljøet faller utenfor tellekantsystemet i CRISTin. Hvis et kunsthøgskolemiljø skulle prioritere å publisere *innenfor* tellekantsystemet, ville det raskt bli irrelevant for de utøvende kunstmiljøene som de i dag er bidragsytere til, og som Kunstfak rekrutterer både ansatte og studenter fra.

² (Les mer her: http://www.uhr.no/documents/Forskning_og_utviklingsarbeid_innen_fagområdet_kunst.pdf).

Fakultetet har rundt 200 konserterer knyttet til undervisningsaktiviteten årlig, 30 utstillinger innen billedkunst, forestillinger i regi av dramautdanninger, offentlige forfatterfremføringer m.m. I tillegg kommer omfattende FOU-virksomhet innenfor de samme områdene.

En slik omfattende virksomhet innebærer at fakultetet må ha en spesialisert administrasjon som kan delta og tilrettelegge for det profesjonelle kunstmiljøet (produksjonsapparat, kontaktledd, mm).

3.1.1.5 Organiseringen av Kunstfak

Kunsthøgskolen består av to institutter – Musikkonservatoriet og Kunsthøgskolen; Musikkonservatoriet med utøvende musikk, og drama/teater og musikk i lærerutdanningene. Kunsthøgskolen med samtidskunst, skrivekunst (forfatterstudiet) og fra 2013 en toårig pilotmaster landskapsarkitektur i samarbeid med Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo (AHO). Fra 2018 igangsettes et felles femårig masterprogram i landskapsarkitektur i samarbeid med AHO som en fortsettelse av dette samarbeide.

Fakultetet har 60,16 hele stillinger (ansatte) (mange i deltidsstillinger fortrinnsvis fordi at de da kan ivareta sin en utøvende aktivitet utenfor akademien bedre), fordelt på ca. 85 fast ansatte. I tillegg har fakultetet rundt 200 personer engasjerte på timebasis hver år for å imøtekomme nødvendig aktualitet innen kunstfeltet (prosjekter, workshops, studios, mesterklasser og lignende). Ved etablering av ny femårig felles mastergrad i landskapsarkitektur i samarbeid med AHO, legges det i bemanningsplanen til grunn at det i perioden 2017-2021 skal rekrutteres til sammen 9,3 vitenskapelige stillinger. I tillegg vil det knyttes professor II-stillinger, stipendiatstillinger og timelærerstillinger til miljøet.

Rektor godkjente 10.06.2017 at fakultetet i perioden fram til 31.07.2018 opphevet instituttinndelingen og organiserte fakultetet i faggrupper. Faggruppene er drama og teater, forfatterstudiet, musikk og visuell kunst. Hver faggruppe har en faggruppeleder/faglig leder som har det faglige lederansvaret. Personal- og økonomiansvar er lagt til fakultetsledelsen. Forsøket skal evalueres i løpet av våren 2018.

Hensikten med forsøket er å oppnå at fakultetet øker sin styrings- og beslutningsevne samtidig som den faglige virksomheten får større fokus; at faggruppene får styrket sin evne til å formulere og iverksette faglige strategier, styrke læringsmiljøet, faglig utviklingsarbeid og målrette profilerings- og rekrutteringstiltak.

Kunsthøgskolen har erfart at det har vært utfordrende å rekruttere instituttledere fordi oppgavene som en instituttleder skal ivareta er svært sammensatte og krever en svært sammensatt kompetanse. De administrative og merkantile gjøremål virker forstyrrende inn på den faglige ledelsen.

Organisasjonsforsøket er også iverksatt for å unngå at andelen administrativt ansatte øker. Fakultetet hadde i 2016 UiTs

- laveste andel av administrativt ansatte og
- den laveste sykefravær.

- se vedlegg 2.

3.2 TMU – virksomheten i dag

Universitetene har et særskilt nasjonalt ansvar for å «bygge opp, drive og vedlikeholde museer med vitenskapelige samlinger og publikumsutstillinger» ifølge §1-4 i Lov om universiteter og høyskoler. Det innebærer at universitetsmuseene har en avgjørende rolle i dokumentasjonen av, og forskning på natur- og kulturarv. Universitetsmuseene i Norge er alle organisert på nivå 2 i organisasjonen som egne

enheter eller fakultet. Universitetsmuseene deler det nasjonale ansvaret for denne arven med fokus på forskning, samlingsforvaltning og formidling. TMU driver forskning, forskningskommunikasjon og innsamling/forvaltning av både naturhistorisk og kulturhistorisk materiale. I tillegg er TMU nasjonal forvaltningsmyndighet for arkeologisk materiale nord for Rana kommune, både til lands og under vann. Det innebærer at museet har et stort ansvarsfelt innen forvaltningsarkeologi på oppdrag fra Riksantikvaren og andre oppdragsgivere. Museet er organisert i to faglige seksjoner: seksjon for natur og seksjon for kultur med to underliggende enheter: Tromsø arktisk-alpine botaniske hage, Polarmuseet og MS Polstjerna. Seksjon for naturvitenskap har 9 vitenskapelige stillinger, 10 tekn/adm stillinger (inkl. grøntarealdrift med ansvar for alle grøntarealene på UIT) og 4 stipendiater. Seksjon for kulturvitenskap har 12 vitenskapelige stillinger, 12 tekn/adm stillinger (inkl. forvaltningsarkeologi) og 4 stipendiater. Teamene Forskningskommunikasjon og Team publikum er lagt direkte under direktøren sammen med den administrative staben og utgjør totalt 17 ansatte.

Museet har et bredt anlagt forskningsfelt særlig knyttet til sine samlinger innen kulturfag (arkeologi, samisk kulturvitenskap, polarhistorie, museologi) og naturvitenskap (zoologi, botanikk, biosystematikk, palantologi). Pr i dag har museet tre forskningsgrupper (samisk, arkeologi og biosystematikk), 4 NFR prosjekter og ett prosjekt finansiert av artsdatabanken. I 2016 bidro museet med 44, 7 publikasjonspoeng. TMU kjernevirksomhet er knyttet til omfattende samlinger (ca. 2 millioner gjenstander) som dokumenterer den nordnorske landsdelens kultur- og naturhistorie med alt fra frø til fotografier, stein og etnografiske gjenstander. Forskernes pliktarbeid er særlig knyttet til forvaltning og formidling av samlingene.

TMU har ikke utdanning som sitt ansvarsområde og har derfor ikke eksamensrett. Det innebærer at museet ikke har studieadministrasjon eller infrastruktur tilpasset utdanning. Museets stipendiater er ansatt ved TMU, men er tatt opp på ph.d. program ved HSLF, BFE og NT. I samarbeid med High north Academy arrangerer vi kurset BIO-8010 *Visualizing your science* i tillegg til at våre forskere er inne på ulike kurs på UIT og underviser (feks Historisk geologi (GEO 2007), Samisk kulturkunnskap (SVF 6001), og Tverrfaglig kjønnsstudier). Museet underviser elever på barne-, ungdoms- og videregående skole (262 undervisningsopplegg i 2016).

Museets formidling har fokus på forskningskommunikasjon gjennom utstillinger, seminarer, publisering av forskningsstoff på egne og andres mediekkanaler, produksjon av et populærvitenskapelig tidsskrift, arrangementer og undervisning for 6000 skoleelever i året. I 2016 hadde TMU 11 faste utstillinger, 17 midlertidige utstillinger, hvorav én ny egenprodusert vandreutstilling. Totalt var besøket 181 805 personer i 2016, og TMU hadde 113 små og store arrangementer for publikum.

3.3 HSL – virksomheten i dag

HSL er et bredt sammensatt fakultet som fra nyttår vil bestå av 7 institutter og 4 sentre. Ved fakultetet er det om lag 630 årsverk og 4200 studenter. Fakultetet driver forskning, utdanning og utadrettet virksomhet i en rekke humanistiske og samfunnsvitenskapelige disipliner. Innenfor flere fagfelt har fakultetet de tyngste fagmiljøene i Norge og landsdelen, og store deler av studietilbudet er også unikt i nordnorsk sammenheng. Fakultetet har dessuten hovedansvaret for UiTs samlede portefølje innen lærerutdanning, og vil etter nyttår også få ansvar for store barnevernspedagog- og sosialarbeiderutdanninger. Andre nye studieprogram som vil bli tilført er reiselivsstudier, medieproduksjon og nordlige studier. Den faglige virksomheten organiseres innenfor instituttene og sentrene, men det er utstrakt samarbeid også mellom enhetene. Flere utdanningsprogram drives av flere enheter, og det tilsettes ph.d.-studenter og vitenskapelig ansatte i delte stillinger.

Forskningsgrupper drives enten gjennom finansiering og oppfølging fra fakultets- eller instituttnivået. Fakultetet har totalt ca 50 forskningsgrupper, og 17 av disse er etablert av fakultetsledelsen. De resterende gruppene drives fra instituttene. Fakultetet etablerte forskningsgruppeordningen allerede i 2010, men ved ny utlysning i 2014 ble de nye gruppene oppnevnt etter søknad til en tredelt ordning. Gruppene på nivå 1 er i etableringsfasen og trenger nettverksmidler og veiledning for å komme i gang med felles forsknings- og utviklingsarbeid. På nivå 2 regnes gruppene for å være i en konsolideringsfase og får tilført mer midler for å kunne arbeide med prosjektutvikling og søknader om ekstern finansiering. På det øverste nivået finner man grupper i toppsjiktet som allerede har vist til gode resultater og som kan nå internasjonalt nivå. Disse får den beste finansieringen. Gruppelederne følges opp av prodekanene for forskning og tilbys lederutvikling.

Fakultetet har gode erfaringer med denne forskningsgruppeordningen, som nylig er midtveisevaluert. Satsingen sikrer at fakultet kan nå sine strategiske mål om å øke kvalitet og volum på forskning, styrke forskningsdrevet innovasjon, delta i den internasjonale debatten om globale utfordringer, styrke den internasjonale profilen og tilby en god ph.d.-utdanning. Forskningsgruppene på HSL er gjerne tverrfaglige, og det er blant annet eksempler på forskning som kobler humaniora, samfunnsvitenskap og ulike kunstformer.

HSL-fakultetet er et flercampusfakultet og har erfaring med integrasjon av fagmiljø og studenter fra flere fusjoner. Fakultetets størrelse og unike kombinasjon av disiplinfaglige og profesjonsfaglige fag- og studiemiljø gjør enheten omstillingsdyktig i organisasjonsendringer. HSLs søsterfakultet ved andre universiteter i landet er ulikt organisert, som disse eksemplene fra Trondheim og Bergen illustrerer. Ved NTNU er instituttene for musikk og kunst- og medievitenskap lagt til humanistisk fakultet, mens lærerutdanning ble etablert om et institutt i det nye fakultet for samfunnsvitenskap og utdanningsvitenskap. Ved UiB har humanistisk fakultet de tradisjonelle humanistiske fagene, mens samfunnsvitenskapelig fakultet har flere fagområder som ligger utenfor HSL-fakultetet ved UiT. Lærerutdanning og pedagogikk gis fra psykologisk fakultet. Dette mangfoldet har ingen praktisk betydning, men er et uttrykk for at universitetene er autonome og har til dels ulik faglig profil som begrunnelse for sin organisering.

4 Strategiske mål for kunstfagene ved UiT

UiTs strategiplan er delt i tre deler

- en innledning hvor felles verdier og målsettetinger uttrykkes
- en beskrivelse av fem satsingsområder
- en rekke gjennomgående strategier

Første og siste del gjelder utvilsomt alle enheter ved UiT. Det er også meningen for de strategiske satsningsområdene. Innenfor satsingsområdet *Samfunnsutvikling og demokratisering* understrekes kunstfagernes rolle i et samfunnsperspektiv. Her heter det at *UiT skal utvikle kunnskap om bl.a. kultur- og identitetsbygging gjennom forskning, formidling og kunst*. En forutsetning for å kunne nå et slikt mål, er å ivareta kunstens kjernefaglighet.

I Det kunstfaglige fakultets strategiske plan for 2014–2020 heter det at fakultetet skal (...) *utforske og utfordre sosiale, kulturelle og samfunnsmessige dimensjoner gjennom kunstnerisk og kunstpedagogisk virksomhet. Fakultetet skal synliggjøre og styrke kunstfagernes posisjon, egenverdi og*

samfunnsmessige betydning gjennom utdanning, forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og formidling.

For å oppnå de strategiske målene for kunsthøgskolene ved UiT kreves det at organisasjonen har innsikt i disse fagenes egenart og forvalter deres potensiale på en så optimal måte som mulig.

For skapende og utøvende kunstnere er det *det personlige* som er selve kjernen i profesjonsutøvelsen. Utdanningen dreier seg om å dyrke det individuelle og gi hver student faglige verktøy til å uttrykke det. På denne måten forutsetter kunstutdanningene at studentene er aktive og medvirkende i forhold til både utforming av undervisningen og i den prosessen de som selvstendige individer går gjennom. Metode, uttrykksspråk, resultater av forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid, og formidling vil være forskjellig fra kunstnerisk uttrykksform til uttrykksform, fra genre til genre, fra kunstner til kunstner – og det skal den også være. Det å produsere tvetydighet og å etterlate den som opplever i en tilstand av undring er selve rasjonalet bak et kunstnerisk verk.

Videre er det slik at de kunstverkene som skapes bare får sin fulle verdi om de blir opplevd og verdsatt av fagfeller og publikum utenfor akademiet. Det gjør også kunstutdanning forskjellig fra annen utdanning, fordi den handler i stor grad om å utvikle ferdigheter på arenaer utenfor akademiet.

Et annet viktig strategisk aspekt er synlighet og omdømme. Dette henger nær sammen med rekruttering av studenter og ansatte. Musikkonservatoriet og Kunstakademiet konkurrerer med norske og utenlandske utdanningsinstitusjoner om studenter og ansatte. I Norge, Sverige og Finland er ca. 75 % av de høyere kunstutdanningsinstitusjoner organisert som egne høyskoler eller egne nivå-2 enheter ved sine institusjoner. I Norge er det slik for fire av fem. En potensiell søker på studieplass vil være ute etter å finne ut hva som er forskjellen på å f.eks. studere musikk i Bergen, Oslo eller Tromsø. Samtlige institusjoner har blitt flinkere de siste årene til å fremstå med tydeligere profil. Det er ingen hensikt å ha utdanninger som er lik andre. Ved f.eks. Musikkonservatoriet er det et klart ønske om å bli kjent som et konservatorium med et klart fokus på kammermusikk/samspill samt at alle studenter uansett genre – klassisk eller rytmisk – studerer på samme studieprogram.

For å oppnå best mulig resultater i henhold til de strategiske målene for kunsthøgskolene, er det derfor viktig å framtre tydelig overfor sammenlignbare utdanningsinstitusjoner både når det gjelder likeverdighet i faglige sammenhenger og når det gjelder særpreg og profil i rekrutteringssammenheng.

5 Muligheter ved plassering av Kunstfak hhv ved TMU eller HSL

Arbeidsgruppa har innenfor den tiden som er stilt til rådighet ikke rukket en grundig drøfting av hvilke muligheter som kan gis. Gruppa har konsentrert seg om å drøfte hvilke fordeler og ulemper de gitte alternativene vil kunne ha for alle parter.

6 Fordeler og ulemper ved alternativene

Mandatet forutsetter at arbeidsgruppa skal diskutere fordeler og ulemper en plassering ved henholdsvis TMU og HSL vil gi for områdene som er nevnt nedenfor.

6.1 Utdanning

TMU har i dag ikke egne utdanningsprogram eller eksamensrett og dermed heller ikke kompetanse på organisering av studier. Det innebærer også at TMU ikke har personell med studieadministrativ kompetanse. Det er ph.d.-studenter ved TMU, men disse er tatt opp på andre program. En plassering av Kunstfak som en seksjon i TMU vil dermed ikke føre til styrket fagmiljø eller kompetanse innen undervisning og studieforvaltning.

HSL har en bred portefølje av studieprogram og omfattende kompetanse på studieledelse og studieadministrasjon. Flere av studieprogrammene og fagmiljøene er beslektet med program og miljø ved Kunstfak. HSL fremmer det som en fordel at beslektede fagmiljø kan samles innenfor samme fakultet selv om man har sine egne interessefelt og fokus. Det foregår allerede i dag samarbeid om undervisning, der ansatte ved HSL underviser på studier på Kunstfak og motsatt. En plassering av Kunstfak i HSL vil føre til at noen av fagmiljøene blir større og at man kan dra nytte av økt samlet kompetanse på studieforvaltning.

På grunnlag av den beskrivelsen arbeidsgruppa har gitt av enhetenes utdanningsvirksomhet i kap. 3, finner gruppen å konkludere slik:

- TMU har i dag ikke egne utdanningsprogram eller eksamensrett og dermed heller ikke kompetanse på organisering av studier. Det innebærer også at TMU ikke har personell med studieadministrativ kompetanse. Det kan således ikke påvises noen fordeler ved samorganisering verken for TMU eller Kunstfak på utdanningsområdet.
- En organisatorisk plassering av Kunstfak ved HSL vil kunne ha enkelte faglige fordeler gjennom berøringspunkter og samspill mellom fagområder innenfor kunsthistorie, litteraturvitenskap og lærerutdanningen. Disse berøringspunktene har imidlertid begrenset betydning for ivaretagelsen og utviklingen av de utøvende og skapende utdanningene.

6.2 Forskning og faglig utviklingsarbeid

På grunnlag av den beskrivelsen arbeidsgruppa har gitt av enhetenes utdanningsvirksomhet i kap. 3, finner gruppen å konkludere slik:

- Med bakgrunn i dagens forskningsaktivitet ved TMU finnes det ingen opplagte fordeler ved å samorganisere TMU og Kunstfak. Det kan være mulig og interessant å få til et forskningssamarbeid mellom TMU og Kunstfak. Slike prosjekter vil for eksempel kunne styrke museets forskningsprofil innen immateriell kulturarv, og slik gi en synergi for forskning. Dette vil forde en endring av dagens forskningsstrategiske satsning mot ett nytt felt og forskere med andre innretninger enn TMU har i dag. Forskning på formidling vil også kunne styrkes, under de samme forutsetningene som nevnt over.
- En innplassering av Kunstfak i HSL vil gi få fordeler på feltet forskning og faglig utviklingsarbeid. UiTs satsing på tverrfaglig FoU-virksomhet tilsier at det bør være mulig å utvikle flere samarbeidsprosjekter som involverer ansatte fra HSL og Kunstfak. Noen eksempler på tverrfaglige grupper og prosjekter finnes allerede (for eksempel felles forskningsgruppe mellom kunsthistorie og kunstakademiet, og et felles prosjekt i regi av KVINNFORSK.), men det er få eller ingen møtepunkter mellom utøvende kunstnere på Musikkonservatoriet.

6.3 Kunstnerisk utviklingsarbeid

På grunnlag av den beskrivelsen arbeidsgruppa har gitt av enhetenes utdanningsvirksomhet i kap. 3, finner gruppen å konkludere slik:

- Ved TMU jobbes det mye med formidling og utstillingsarbeid, men det er vanskelig å se at det er noen umiddelbare synergier av en sammenslåing med Kunstfak.
- På HSL drives kunstnerisk utviklingsarbeid i liten skala. Det er uklart om en innplassering av Kunstfak i HSL vil kunne styrke et faglig samarbeid tvers av fagmiljø på dette feltet.

6.4 Formidling

På grunnlag av den beskrivelsen arbeidsgruppa har gitt av enhetenes utdanningsvirksomhet i kap. 3, finner gruppen å konkludere slik:

- Innenfor formidling og forskningskommunikasjon kan det være noen interessante effekter ved en samorganisering av Kunstfak og TMU som pekt på i enhetenes høringsuttalelser foran universitetsstyrets behandling av organisasjonssaken 29. juni i år. Enheten kan sammen bli universitetets nav innen forskningskommunikasjon og produksjon, men det er vanskelig å være konkrete på dette tidspunktet. Den pågående prosessen med Adm2020 og etableringer av fellestjenester innebærer at det er vanskelig å se for seg synergier av en slik sammenslåing, siden vi ennå ikke vet hvilke endringer Adm2020 vil innebære for TMU.
- En samorganisering av HSL og Kunstfak vil by på flere muligheter for felles tiltak innenfor forskningskommunikasjon og formidling av resultater av forskning og faglig utviklingsarbeid. Det vises her til samarbeidet mellom de drama faglig ansatte og fagmiljøer ved Institutt for lærerutdanning og pedagogikk. Et sentralt formidlingstiltak etablert av fagmiljøet i kunsthistorie er arkitekturguide for Nord-Norge og Svalbard. Denne er nettbasert og videreutvikles også av studenter., og anses å være nyttig også for studenter og ansatte på kunstakademiet. Når det gjelder formidlingstiltak knyttet til kunstnerisk utviklingsarbeid er det uklart om en innplassering av Kunstfak i HSL vil kunne innebære noen fordeler.

6.5 Tverrfaglig samarbeid

Arbeidsgruppa har innenfor den tiden som er stilt til rådighet ikke rukket en grundig drøfting av hvilke muligheter som kan gis for tverrfaglig samarbeid utover det som går fram punktene 6.1 til 6.4.

6.6 Styringsevne, effektivitet og ressursutnyttelse

Vedtaket, som ligger til grunn for arbeidsgruppas mandat, henger sammen med diskusjonen om UiTs styringsevne. Det ligger implisitt i dette en antakelse om at UiTs styringsevne blir bedre ved å organisere Kunstfak som en del av TMU eller HSL. Arbeidsgruppa skal således vurdere hvordan de alternativer som foreligger for organiseringen av de utøvende og skapende kunstfagene, bidrar til UiTs evne til å nå sine oppsatte mål på en effektiv måte. Begrepene styringsevne, effektivitet og ressursutnyttelse trenger imidlertid en nærmere avklaring før en slik vurdering blir foretatt.

Konsekvensen av hvordan en designer en organisasjon vil vise seg i organisasjonens effektivitet. Organisatorisk effektivitet kan vurderes på tre måter

- ressursbasert effektivitet - en organisasjons evne til å få tilgang til og kontrollere relevante ressurser for å utføre de oppgavene den er satt til å utføre - en organisasjons forhandlingsstyrke, ledelsens evne til å forstå og fortolke rammebetingelsene, evne til å utnytte tilgjengelig ressurser maksimalt, evne til å endre seg osv.

- prosessbasert effektivitet - en organisasjons evne til å organisere seg og drifte seg optimalt – en sterk organisasjonskultur, godt arbeidsmiljø, tillit og velfungerende horisontal og vertikal kommunikasjon, gode belønningssystemer og lignende
- målbasert effektivitet - en organisasjons evne til å nå de mål den har satt seg for eksempel for utdanning og FoU/KU.

Oppsummert kan vi si at disse elementene uttrykker alle aspekter ved en organisasjons styringsevne. En samorganisering av Kunstfak med TMU eller HSL bør således vurderes i forhold til disse kriteriene for styringsevne.

Det er arbeidsgruppas mandat å vurdere hvordan UiT kan nå sine strategiske mål innenfor de skapende og utøvende kunstfagene. Ved å organisere dette fagfeltet sammen med andre organisatoriske enheter som bare delvis har beslektede fagområder, kan det argumenteres for at UiTs styringsevne i forhold til kunstfagene blir mindre. Grunnen er at nivå 1 må styre de skapende og utøvende kunstfagene på nivå 3, via nivå 2. Forutsetningen for å nå bestemte mål mest mulig effektivt, er at også *ressursbasert* og *prosessbasert* effektivitet er optimal. Det er derfor ikke en direkte sammenheng mellom en omorganisering slik det her er snakk om og en økt strategisk styringsevne av UiTs utøvende og skapende kunstfag, i og med at både *ressursbasert* og *prosessbasert* effektivitet vanskelig kan sies å øke effektiviteten innenfor de gitte organiseringsalternativene. Sammenhengen vurderes å være vesentlig tydeligere dersom omorganiseringen skulle inkludere fagmiljøer med nært beslektet innhold.

I og med at nivå 1 gjennom den foreslåtte omorganiseringen i realiteten svekker sin direkte styring av de utøvende og skapende kunstfagene, vil det kunne bli nødvendig å implementere mekanismer som bidrar til *prosessbasert* effektivitet for å nå oppsatte mål. M.a.o. vil svekkede styringsmuligheter fra nivå 1 gjøre det nødvendig å utvikle nye prosesser og organisatoriske løsninger som lett kan medføre redusert effektivitet. Knyttet til dette er prosesser som sikrer tilstrekkelige ressurser til de utøvende og skapende kunstfagene plassert på nivå 3 slik at ikke disse fagmiljøene og utdanningene utarmes, i strid med UiTs strategier og intensjoner. Alt i alt synes omorganiseringen å medføre at det vil bli mer komplisert å «fremme eller hemme implementeringen av universitetets strategier». Mer konkret; styringsutfordringene trykkes nedover i hierarkiet, men de blir ikke borte av den grunn og nye styringsmekanismer må utvikles og implementeres i stedet.

På denne bakgrunn mener arbeidsgruppa at det ikke kan konkluderes med at UiTs evne til å nå sine strategiske mål innenfor de skapende og utøvende kunstfagene vil øke ved en samorganisering av Kunstfak med verken TMU eller HSL.

Plassering av Kunstfak i TMU eller HSL vil ha organisatoriske konsekvenser for begge enhetene. TMU er i dag en enhet uten institutter, men med to vitenskapelige seksjoner – en for naturvitenskap og en for kulturvitenskap. Dersom Kunstfak plasseres ved TMU må organiseringen konstrueres på en slik måte at det ikke får konsekvenser for TMUs kjernevirksomhet og nasjonale ansvar. Ved TMU er det uttrykt en bekymring for at en omorganisering skal føre til en dreining av fokus bort fra kultur- og naturarv til kunstfagene og en dreining fra samling mot utdanning. TMU er et museum med et bredt ansvarsfelt, og plassering av Kunstfak her vil medføre en ytterligere utvidelse av fokus og ansvarsområder.

Ved HS er det både institutter og sentre i den organisatoriske inndelingen. En innplassering av Kunstfak ved HSL vil således for HSL rent teknisk sett ikke innebære noe annet enn at fakultetet får to

nye institutter – Musikkonservatoriet og Kunstakademiet. Faglig sett vil det bety en tilførsel av fagområder som i noen grad er beslektet. Arbeidsgruppa vil peke på at det for Musikkonservatoriet og Kunstakademiet vil være en ren «sideforskyving» inn i et fakultet som har et vesensforskjellig annet vitenskapsteoretisk og administrativt utgangspunkt for faglig ledelse og utvikling. Det kan dermed oppstå en risiko for at den faglige og strategiske utviklingen av kunstfagene vil lide. Videre brytes dagens direkte tilknytning til universitetets toppledelse noe som kan svekke muligheten for at UiT kan nå sine strategiske mål innenfor de skapende og utøvende kunstfagene. Det vil således kunne være en risiko for at Kunstfaks egenartede krav til faglig styring, ressursutnyttelse og effektivitet svekkes og at fagene taper integritet og synlighet.

Om Kunstfak derfor skal innpasses i HSL vil det som et minimum være helt nødvendig å etablere organisatoriske løsninger som sikrer at ledelse og faglig styring av de utøvende og skapende kunstfagene opprettholdes og videreutvikles.

Arbeidsgruppa vil også peke på at det vil ikke være mulig å tilsette instituttledere som kan lede instituttene fra nyttår om universitetsstyrets vedtak om opphør av Kunstfak fra 31.12.2017 blir stående. Samtidig pågår Adm2020 som også kan få konsekvenser for arbeidsdelingen mellom nivåene. I tillegg kommer at opptak av nye studenter og eksamensgjennomføring ved Kunstfak følger andre frister og rutiner enn for resten av universitetet (bl.a. ulike lokale søknadsfrister fra 1. desember til 1. mars som følge av at det skjer lokale opptak). Alt i alt taler dette for at arbeidsgruppa anbefaler at Kunstfak i dette tilfellet består inntil 31.07.2018 og at alle relevante funksjoner prolongeres, mens man utreder hvordan kunstfagene på best mulig måte kan sikres gode vekstvilkår innenfor HSL. Endelig beslutning om dette bør fattes innen utgangen av mai 2018. Uavhengig den nærmere organisatoriske løsning vil Arbeidsgruppa sterkt tilrå at navn og merkevarer som for eksempel Kunstakademiet og Musikkonservatoriet beholdes. Det finnes allerede eksempler på dette ved UiT (Fiskerihøgskolen, Handelshøgskolen m.fl.).

7 Vedlegg

7.1 Vedlegg 1 – Historisk utvikling av utøvende og skapende kunstutdanninger i Tromsø

- 1971: Etablering av Musikkonservatoriet som privat aksjeselskap med grunnutdanning av utøvende musikere - solister og orkestermusikere. 20 studentplasser. Er driver i opprettelsen av Tromsø Symfoniorkester.
- 1975: Musikkonservatoriet endrer navn til Nordnorsk Musikkonservatorium og får 30 nye studentplasser – 50 i alt.
- 1979/1980: Full statlig økonomisk overtagelse av Nordnorsk Musikkonservatorium - fra privat aksjeselskap til statlig høyskole.
- 1984: Nytt bygg for høyskolen Nordnorsk Musikkonservatorium i Krognessveien 33.
- 1994: Økt tildeling av studentplasser innen utøvende musikk- og instrumentalpedagogikk (faglærerutdanning) til 109.
- 1994: Høyskolen Nordnorsk Musikkonservatorium blir fusjonert med tre andre regionale høyskoler i Tromsø til *Høyskolen i Tromsø*. Det opprettes en egen avdeling benevnt Avdeling for kunsthøgskolen (AFK), med ansvar for musikkutdanning i hele Nord Norge, samt for undervisning i musikk, dans og drama i lærerutdanningene.
- 1996: Statlig bevilgning til utvidelse av Musikkonservatoriets lokaler. Ferdigstilt i 1997.
- 1997: Opprettelse av Kirkelig utdanningssenter i Nord som i samarbeid med Musikkonservatoriet igangsetter utdanning av kirkemusikere.
- 2002: Opptak av første vitenskapelige stipendiat i samarbeid med Warwick University, Storbritannia.
- 2003: Bachelorutdanning utøvende musikk tar opp sine første studenter i rytmisk musikk.
- 2005: Opptak av første stipendiat i kunstnerisk utviklingsarbeid i samarbeid med NMH.
- 2006: Første vitenskapelig ansatte oppnår professorkvalifikasjon.
- 2007: Etablering av Kunstakademiet med opprettelse av 45 nye studieplasser i Samtidskunst Bachelor.
- 2008: Etablering av første mastergradsstudium i utøvende musikk – rytmisk og klassisk.
- 2009: Høyskolen i Tromsø fusjonerer med UiT og Det kunsthøgskolen fakultet opprettes med studietilbud i samtidskunst, musikk og drama samt forfatterstudiet som overføres fra Det humanistiske fakultet.
- 2010: Etablering av mastergradsstudium i hørelære med didaktikk og praksis.
- 2011: Etablering av engelskspråklig mastergradsstudium i Samtidskunst.
- 2013: Opptak av første egne stipendiat i Programmet for kunstnerisk utviklingsarbeid (PKU).
- 2013: Opptak av første egne stipendiater over UiT-pool i samarbeid med HSL-doktorgradsprogram.
- 2013: Etablering av toårig mastergradsstudium (pilot) i Landskapsarkitektur i samarbeid med Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo (AHO)
- 2013: Utvidelse av Forfatterstudiet fra ett samt et halvårsstudium, til to helårsstudietilbud (utvidelse fra 11,25 heltidsekvivalenter til 15 heltidsekvivalenter).
- 2015: Inngår samarbeidsavtale med Nordland kunst- og filmfagskole om innpass av studenter i bachelorstudiet i samtidskunst. Fornyet i 2016.

- 2017: Fra 01.10.2017 sju (7) ph.d.–studenter/stipendiater i kunstnerisk utviklingsarbeid.
- 2018: Igangsetting av femårig integrert felles mastergradstudium i landskapsarkitektur sammen med AHO. 100 nye studieplasser i landskapsarkitektur med fokus på Nordområder (arktiske og sub-arktiske utfordringer)
- 2018: Utvidelse av Forfatterstudiet fra to til tre årsstudier

Musikkonservatoriet er en av seks (6) høyere utøvende musikkutdanningsinstitusjoner i landet. Det styrer etter et måltall (bevilgning) på 109 studieplasser dedikert konservatorieutdanningene. Normalt fordeles disse studieplassene på opptak av mellom 130-150 studenter, avhengig av søknad til enkeltstudier (emner) og ledig kapasitet hos enkeltlærere. I tillegg har Musikkonservatoriet en forpliktelse til å bistå Institutt for lærerutdanning (ILP) med undervisning i musikk og drama i lærerutdanningene. Studenttallet der varierer, men ligger i snitt rundt 150. *Dette er skolefag (estetiske fag som ikke må forveksles med kunstfag) som eies av ILP, og involverer ca. 2,5 stillinger årlig.*

Kunstakademiet er en av fire høyere utdanningsinstitusjoner i visuell kunst i landet. I Oslo finner kunstutdanningen sted i egen høyskole (KHiO), i Bergen fusjonerte Kunsthøgskolen og UiB i januar 2017, og alle kunstfagene er organisert i eget fakultet, og kunstutdanning ved NTNU er organisert i eget fakultet sammen med design og arkitekturfagene. Aktiviteten ved KA styres etter et studentmåltall på 45 studenter i samtidskunst, og 15 studenter i forfatterstudiet (skrivekunst). I tillegg kommer fra 2018 100 nye studieplasser i Landskapsarkitektur.

7.2 Vedlegg 2 – Administrasjon ved Kunstfak

Fakultetet har UiTs laveste andel av administrativt ansatte sammenlignet med samtlige enheter ved UiT.

2016 UiT Fakulteter og enheter	
Stillingstyper	% adm. ansatte av UFF-stillinger
Kunsthøgskolen	20,7
<i>Kunsthøgskolen</i>	<i>16,78</i>
HSL	23,13
ING og TEKN FAK	22,3
Jurfak	29,8
NT	22,48
BFE	20,77
Helsefak	23,12
IRS	27,6

Når det i UiTs statistikker regnes ut og refereres til prosentandel administrativt ansatte brukes det tall basert på prosentvis andel *administrative stillinger* av samlet undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger (UFF-stillinger). Det er dette forholdstallet Universitetsstyret styrer etter. Her tas *støttestillinger for forskning og undervisning* ut– for eksempel teknikere, laboratorieansatte o.l. – dvs. de stillingene som er nødvendige for- og knyttet direkte opp til det vitenskapelig personalets undervisnings- og forskningsarbeid. UiT har begrenset bruk av mulige stillingskoder. Av den grunn havner støttepersonell i Kunstfagene i feil kategori og blir registrert som administrativt ansatte og ikke der de hører hjemme; som støttepersonell. Kunstfak har for eksempel ansatt støttepersonell som lydtekniker, produsent og verksmester, men disse er ansatt i ordinære administrative stillingskoder (rådgiver, førstekonsulent) fordi dette er stillingskoder som ikke benyttes på UiT. Dersom de aktuelle stillingene tas ut av ordinære administrative stillinger og legges over der de skal være, som støttestillinger, blir andel administrative stillinger enda lavere (jfr. rød tekst i tabell).

Fakultetet har alltid hatt lavt sykefravær, og har pr. andre kvartal 2017 UiTs laveste prosentandel sykemeldte. Kunstfaks relative andel er 1,21 %. Til sammenligning har TMU 1,87%, Jurfak 2,99 %, HSL 3,86%, Helsefak 4,43 %, og universitetsdirektørens administrasjon 7,7% sykefravær i samme periode.